

Nicolai

18. årgang nr. 1 februar 2010

KONKURRENCER I FO-BYEN: VIND 100.000

UDSMYKNINGSKONKURRENCEN

ARKITEKT-
KONKURRENCE:
HÆNGENDE HAVE

FO-Aarhus.dk

Fordi netværk handler om mennesker

AftenskoleKlubbens blad

DEBAT

Torben Dreier
Skoleleder

Udgives af

Frit Oplysningsforbunds
medlemsforening
Frederiksgade 78C
8000 Århus C.
Tlf.: 87 46 45 00
E-mail:

nicolai@fo-aarhus.dk

Ansvarshavende redaktør
Torben Dreier

Redaktion

Henrik Gram
Inge Madsen
Peter Schultz
Torben Dreier

Oplag

4600

Layout & tryk

Opsætning & layout:
Sputnik Reklame
tlf: 8676 1653.
Tryk: Zeuner Grafisk
Trykt på miljøpapir

Nicolai

udkommer 4 gange om
året. Bladet postbesørges til
FO's kursusedtagere samt
lægges frem på biblioteker
og offentlige kontorer.

AftenskoleKlubben

AftenskoleKlubbens formål
er at udbrede folkeoplysning
indenfor almene, økonomiske,
politiske, sociale og kulturelle
emner; samt at arbejde for de
idealer som De Forenede Nationer
står for, samt at sikre medlemmernes
indflydelse på FO's virke. Ved
tilmelding til et af FO's kurser
bliver man automatisk medlem af
FO's medlemsforening for 10 kr.,
som overføres fra tilmeldingsgebyret.

PLADS TIL MENNESKER

FO-Århus har som du kan læse mere om i dette nummer af Nicolai udskrevet 2 konkurrencer; en udsmykningskonkurrence og en arkitektkonkurrence – en hængende have.

Der er flere grunde til at vi har valgt at gøre det. For det første handler det om at få gjort FO-byen til et så attraktivt område som muligt. For det andet handler det om at involvere mennesker omkring os og give plads.

Hos FO-Århus og i FO-byen er folkeoplysning lig med INDBLIK og UDSYN; indsigt i eget liv, egne evner og kompetencer, og viden om og åbenhed overfor den ydre omgivende verden. Konkurrencerne er et udtryk for det og resultaterne af konkurrencerne vil blive et konkret udtryk for dette.

Som det vil fremgå af artiklerne her i bladet, har vi en masse ideer til hvordan de opgaver der er i forbindelse med konkurrencerne kan løses. Men vi må også erkende, at der kan være og ganske sikkert er andre interessante og endnu bedre muligheder, end dem vi kan se.

Det er derfor vi beder om hjælp til udsmykningsopgaver og skabelse af en hængende have. Vi vil selvfølgelig gerne have fat i alle, eller så mange som muligt af alle de kloge, kreative og skabende mennesker, der findes. Det er derfor vi har sat 2 x 50.000,- på spil til det eller de bedste forslag.

Vi glæder os meget til at modtage en masse spændende og måske overraskende forslag. Det handler om mennesker. Der er og skal være plads til mennesker, plads til at være menneske i FO-byen og folkeoplysningen.

KONKURRENCEN

Svarkuponen sendes/afleveres til FO-Århus, Frederiksgade 78C, 8000 Århus C. Du kan også sende dit svar via email til nicolai@fo-aarhus.dk . Besvarelsen skal modtages senest 29. marts 2010.

Det trækkes lod om 2 flasker rødvin, blandt de rigtige besvarelser..

1. Hvor mange udsmykningsopgaver er der?

I sidste nr. af Nicolai efterlyste vi råd til at begrænse vores CO2-udledning. Vi siger mange tak for de indsendte forslag. De mange gode forslag kan ses på fo-aarhus.dk

Vinderforslaget indsendt af Margit Chransager:

Opret lokale „lån af naboen“ netværk. De fleste har en „maskinpark“ stående i køkkenskabet som kun bruges en gang imellem. Via lokale netværk kan disse bruges af flere så der ikke skal produceres så mange varer.

Navn:

3. Hvornår er der generalforsamling i aftenskoleklubben?

Adresse:

UDSMYKNINGSKONKURRENCE

Af Peter Schultz

Ved åbningsreceptionen af FO-byen 21. oktober 2009 offentliggjorde rådmænd Jacob Bundsgaard konkurrencen, og som han bl.a. sagde i sin tale, er der tale om en kunstnerisk udsmykningskonkurrence. Vi i FO-Århus håber ligesom Jacob udtrykte det i sin tale, at kunstnere vil lade sig udfordre, og at de vil udfordre glaspartier, vægge m.m. i FO-byen.

I princippet kan man sige, at der er tale om ikke én men hele tre konkurrencer, eller i hvert fald, at konkurrencen består af 3 opgaver. Om man vælger at komme med et bud på en af disse, eller på alle 3, er op til den enkelte deltager. Opgaverne er ret forskelligartede, om end de naturligvis er en del af et samlet hele forbundet til administrationsbygningen for FO-Århus.

Opgave 1: Glaspartier

Kontorlokalerne i administrationen har mange glasvægge og døre, altså store glaspartier. For f.eks. sindslidende og personer med downs syndrom, kan det være svært at få øje på dem, og undgå at støde ind i dem.

Derfor ønsker vi forslag til udsmykning af disse glaspartier. En frise med en højde på ca. 0,75-1 meter placeret i øjenhøjde. Da frisen selvsagt kan ses fra begge sider, skal den også give mening fra begge sider. Glaspartierne har stor betydning for lys og arbejdsmiljø i lokalerna, og det er derfor vigtigt, at frisen enten er transparent eller med så mange 'huller', at lysets gennemgang ikke mistes.

Tematikken for friserne er op til kunstnerne, om man vælger at have forskellige temaer til de enkelte rum, eller vælger at lave en helhedsudsmykning over et tema. Temaet er frit, men FO-Århus har selv nogle ideer, som f.eks. FO-Århus' værdier, begreberne Indblik og Udsyn, eller De 7 kompetencer, som der måske kan findes inspiration til i de illustrationer malet af Sille Stenfelt, som allerede hænger i lokalerna.

Opgave 2: Udsmykning af bueparti på endevæg i storrumskontor

På endevæggen i administrationens storrumskontor er der et markeret bueparti, små 3 meter i bredde og 5 meter i højde, som på det nærmeste skriger på udsmykning. Rammen for denne udsmykning er meget fri, ja, faktisk kan man sige, at den meget gerne må bryde rammerne.

Udsmykningen må gerne bryde buens rammer, og den må gerne hænge sammen med evt. kunst på gulvet/ i rummet umiddelbart foran væggen. Hvad det skal være der udsmykker væggen er helt op til dig. Det kan være maleri, skulptur, relief, vægtæppe, uro, eller noget helt sjette eller syvende, som vi ikke selv har fantasi til at forestille os.

Opgave 3: Udendørs udsmykning

Administrationsbygningen og den hvide bygning overfor skal bindes sammen. Sådan at det er synligt, at de to bygninger indholdsmæssigt hører sammen. Dette er målet for denne udsmykningsopgave. Hvordan det gøres, er op til den enkelte kunstner. Det kunne f.eks. være at udsmykningen indeholdt en overdækning, men det er ikke betingelse. Der er frit slag. Den eneste betingelse er, at udsmykningen ikke må gå ud over de eksisterende p-pladser.

Et udvalg vil stå for gennemgang af og udvælgelse mellem de indkomne forslag.

ARKITEKTKONKURRENCE

– En hængende have

Af Peter Schultz

Ligeledes ved åbningsreceptionen af FO-byen bekendtgjorde tidligere rådmand Peter Thyssen konkurrencen om skabelse af en hængende have.

Lige nu er der en stor grå og grim mur og garage, som skaber en splittelse mellem bygningerne Frederiksgade 78 og Vester Allé 8. Det ligger i selve sjælen af folkeoplysning, at mure skal rives ned, og det skal den for at give plads til en hængende have.

Peter Thyssen sagde i sin tale: *Det handler om oplysning, folkeoplysning. Det er grønt og mangfoldigt. FO-byens udvikling er i fuld gang og konkurrencerne er en del af denne.*

Hængende haver har sin oprindelse helt tilbage til 600 f.kr., nemlig Babylons hængende haver som Nebuchanezzar 2. var ophavsmand til.

Den hængende have skal skabe forbindelse mellem de to gårde. Det må gerne være et eksotisk indslag. For det er mangfoldigheden, der sikrer og viser, at vi har et sundt Århus.

Krav til haven

Skabelsen af den hængende have, er skabelse af en oase for FO-byens brugere. Den hængende have bliver et centralt centrum i FO-byen, byens lunger, der samler og forener folkeoplysningens elementer. I udformningen af den hængende have er der visse elementer, – der skal tages hensyn til. De

forslag, der gives, skal indeholde: den fysiske udformning af haven, bud på belysning og beplantning af haven.

Og et krav til haven er, at den skal bevare de eksisterende parkeringspladser, at etableringsomkostningerne ikke overstiger 2 millioner. Endelig skal der være adgang mellem de 2 gårde via en trappe.

Mulighederne for og i haven

Det var begrænsningerne, og så er det ellers med at se og finde/opfinde mulighederne. For ud over det ovennævnte er der frit slag for ideer. Haven kan f.eks. indeholde: et havehus/pavillon, 'legepladser' som petanquebane, kæmpeskak m.m., gang-

bro til niveau 1 i Vester Allé 8, sansehave, skulpturer, springvand, kunstport mellem de to gårde.

Det er så her vores fantasi ender og jeres begynder. Som I kan se, er mulighederne næsten uendelige og vi er ikke i tvivl om, at I vil være i stand til at tage udfordringen op. At vælte en mur er at bryde en grænse og skabe åbenhed. Det bliver spændende at modtage forslag, som i sig selv er grænsedbrydende og nyskabende.

Hvad, hvordan, hvorfor?

Så hvordan ser en brugbar have ud? Hvad indeholder den af spændende elementer? Hvordan skabes der et inspirerende, afslappende og socialt rum,

hvor der er plads til alle? Både i bogstavelig forstand, men også i overført betydning. Det handler om åbenhed, samspil og frem for alt plads. Plads til at være, plads til at slappe af og hygge sig, plads til at være sig selv og være sammen med andre. Den hængende have er og skal være et samlingspunkt, et frikvarter for os alle.

Det er vigtigt og væsentligt for at FO-byen tager hånd om 'det hele menneske' og de 7 kompetencer, noget som alt FO-Århus' arbejde bygger på.

Det handler om oplysning, folkeoplysning. Det handler om inspiration, viden, motivation og debat. Vi glæder os til at se hvordan sådan en have ser ud.

ÅNDEHUL MED MENING

– En hængende have

Af Peter Schultz

Hvad er meningen? Fristes man til at spørge. Skoleleder Torben Dreier forklarer:

Udgangspunktet og forbi- ledet er den hængende have i Guldmedgade, hvor FO-Århus holdt til tidligere. En have som

rigtig mange mennesker har haft og vil have glæde af, både personale og kursister. Et grønt fristed, et åndehul i en ellers trist og grå baggård.

Nu er vi så igen et sted, hvor det er lidt for gråt, hvor der er lidt for meget beton og for lidt grønt.

FO-byen er placeret i centrum af byen, et område hvor der ikke findes så mange 'naturlige' pusterum. Vi bryster os af at være en grøn virksomhed, og skal selvfølgelig gøre vores, både helt konkret og fysisk, som en hængende have, men selvfølgelig også på et mere overført plan.

Det handler helt konkret om at skabe sammenhæng mellem de forskellige dele af FO-byen, og at vi så samtidig kan skabe motivation og motiv til at sidde, sidde ned et øjeblik, nyde nuet, reflektere og finde ro, er et væsentlig plus. Det grønne er energiskabende, inspirerende og giver plads til nydelse. Et sundt afbræk fra den stressede hverdag.

Ramme, men ubegrænset frihed.

Torben Dreier fortsætter: Når vi har udskrevet 2 konkurrencer er det fordi vi ønsker ideer og muligheder, som vi ikke selv har og ser.

Rent praktisk udstikkes der en ramme med krav og forventninger, men der appelleres og opfordres til i samme åndedrag at bruge og udnytte konkurrencens rum, rummelighed og frihed. Vi ser frem til nye muligheder og unikke, måske nyskabende kombinationer. Formelt skal der skabes en have, som indeholder belysning. Udformningen af belysningen er fri, den kan hænge over haven, indgå som en del af havens elementer, eller være gravet ned i jorden.

Der skal være siddepladser,

hvor folk kan sidde og nyde deres frokost og holde pause. De kan være fleksible og flytbare, eller skulpturagtige. I haven skal der også være lækroge, hvor man kan trække sig lidt tilbage og hygge i større eller mindre grupper, – men det er vigtigt at der i denne forbindelse bevares en gennemsigtighed i haven. En scene, med mulighed for underholdning, kunne også være et element i haven.

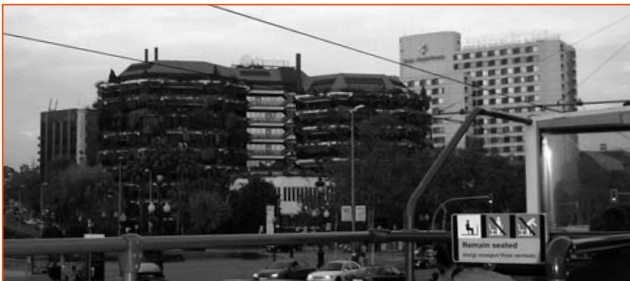
Form og materialevalg skal sigte mod stor holdbarhed og minimal vedligeholdelse.

Målet

Der skal skabes en hængende have. Hvordan det gøres inden for de givne rammer, er helt op den enkelte deltager. Haven kan f.eks. have et kunstudtryk. Ideer og forslag kan være grænsebrydende f.eks. i forholdet kunst, grønt og funktion. Formålet er at skabe sammenhæng, men det måske mest centrale er at skabe et åndehul, for byens borgere – vores brugere. At skabe plads til liv, bevægelse og udvikling, slutter Torben Dreier.

På www.fo-byen.dk kan du læse mere om konkurrencerne.

For mere om konkurrencen, inspiration m.m. se [fo-byen.dk](http://www.fo-byen.dk), fra indvielsen: <http://www.fo-byen.dk/Indvielsen/youtube.aspx> og rundvisning i lokalerne: <http://www.fo-byen.dk/Rundvisning.aspx> og se endelig <http://www.fo-aarhus.dk/sitecore/content/haven.aspx>, hvor du kan læse om den hængende have i Guldmedgade.

BYERNE BLIVER GRØNNERE

Af Sussie Pagh, biolog og grøn guide

Gennem de seneste 100 år er den del af befolkningen, som bor i byerne vokset fra 38 procent til ca. 85 procent. Det betyder at mange mennesker ikke dagligt kommer udenfor byen, og at der skabes et stigende behov for afstressende grønne miljøer i byen.

I dag er planlægning af grønne arealer og parker en naturlig del af byplanlægningen. Der skabes grønne baggårde og taghaver som aldrig før, og disse er sammen med udbygning af villakvartererne omkring byerne, med til at skabe vigtige levesteder for mange vilde dyr og planter.

Den vilde natur i byen giver både ro og mulighed for naturoplevelser. Det er ofte nemmere at få naturoplevelser i byen end i den omkringliggende natur. I byen har dyrene tilpasset sig menneskers færden, og de kan derfor betragtes på nær hold. Mange af dyrene har fulgt os siden jernalderen, hvor landbruget blev almindeligt i Danmark. Det gælder fx gråspurven, landsvalen og husmusen, mens andre har holdt deres indtog indenfor de seneste 100 år. Det gælder fx solsorte, ræve og sølvmåger.

Nogle af de dyr som findes i byerne stammer oprindeligt fra sydligere himmelstrøg fx

middelhavsområdet og fra klippelandskaber fx alliken, bysvalen og mursejleren. Nu bruger de bygninger i stedet for høje klipper og udnytter samtidig den beskyttelse og varme som de høje bygninger skaber. Byduen lever fx vildt på bl.a. Giblartarklippen, og dens oprindelige navn er klippedue. De byduer vi har i Danmark er forvildede tamduer, men de stammer oprindeligt fra "Giblartarden".

For mange kan det være svært at betragte byen som et naturområde, men byen adskiller sig principielt ikke fra andre menneskeskabte landskaber. Danske hedearealer, de fleste danske skove og enge er også skabt af mennesker og rummer et andet dyreliv end oprindeligt. Når landskabet ændres, ændres også det plante og dyreliv som oprindeligt var tilstedet. Mange af de arter der findes på menneskeskabte naturområder er i dag fredede, og der gøres et stort arbejde for at pleje heder og engarea-

ler med de tilhørende planter og dyr. Det er muligt at der i fremtiden stilles krav om at bevare og frede nogle af de arter som er tilknyttet byerne. Allerede i dag kan man se at fx gråspurve, mursejler, landsvaler og bysvaler er i tilbagegang, fordi bygningerne i dag er for velholdte. Det betyder at de uregelmæssigheder der førhen har været i murværket, og som har skabt redemuligheder for fuglene, ikke længere er så almindelige, med deraf føl-

gende manglende ynglesucces hos fuglene.

I foråret 2010 er der to arrangementer, som omhandler naturen i byen:

"Vilde dyr i byen".

**Torsdag d. 4. marts
- På Sølyst kl. 19.30**

Sussie Pagh fortæller om de mange arter af fugle og pattedyr der efterhånden findes i danske byområder, hvor disse arter oprindeligt stammer fra og hvilke fordele de drager af bylivet. Læs mere om foredraget på www.gejferfuglen.dk under program.

Naturen i byen konference

Lørdag d. 17. april – På Naturhistorisk Museum kl. 9.30.

Zoologer, dyrlæger, botanikere og kunstnere giver deres bud på hvordan dyre og plantelivet i fremtidens danske byer vil se ud.

Læs mere om og tilmeld dig konferencen på

www.floraogfauna.dk

RÅDMANDEN FOR KULTUR OG BORGERSERVICE OM FO-BYEN M.M.

FO-byen er i centrum - helt bogstaveligt. Visionen er, at den skal fungere som centrum for netværk, idéudvikling og oplysning.

Allerede i dag her kort tid efter indvielsen er der et stort antal forskellige aktiviteter. Aktiviteter hvor brugerne sætter dagsordenen. Det er helt i min ånd, at der er plads og rum til frivillige kræfter og til brugernes ideer. Jeg ser derfor store muligheder for, at spændvidden og antallet af aktiviteterne udvides i årene fremover.

Godsbanen i Skovgaardsgade omformes indenfor det næste par år til et produktionscenter for teater, billedkunst og litteratur. Godsbanen bliver et fysisk bindeled mellem Musikhuset og ARoS og Den Gamle By. FO-byen vil med sin centrale placering naturligt være endnu et af kraftcentrene for kultur og folkeoplysning i midtbyen. Der skal være plads til forskellighed, men jeg ser rigtigt gode muligheder for synergi mellem de forskellige huse så resultatet bliver samarbejde og udvikling af nye fælles ideer – til glæde og gavn for byens borgere.

Vi skal også huske at der skal være en balance i tilbuddene, så alt kultur og aktivitet ikke foregår indenfor Ringgaden. Der står mange uudnyttede sale i kommunen, som kan bruges til nye kulturtilbud. Musiklokalerne og gymnastiksalene kan måske i højere grad bruges som en slags åbne scener om aftenen og i weekenden. Der er Kultur og Borgerservice opgave at skabe rammer om udfoldelse. Folkeoplysningsforebundene har et medansvar for, at der er indhold - både indenfor og udenfor Ringgaden.

Århus afleverer i 2011 sin ansøgning om at blive europæisk kulturhovedstad i 2017. Idéen om Århus som europæisk kulturhovedstad er oprindeligt undfanget af Konservative og Venstre i samarbejde. Det er vigtigt, at vi får skabt medejerskab til satsningen hos borgere, kulturinstitutioner, sports- og fritidsmiljøet og ikke mindst erhvervslivet. Jeg håber og tror, at en tæt kontakt til erhvervslivet kommer byen til gavn. Vi kan allerede se, at mange virksomheder markedsfører sig på, at Århus er en stor kulturby.

Processen frem mod 2017 er vigtig, men det er også vigtigt, at vi har en plan for årene efter,

så 2017 ikke som en anden nytårsfest kun efterlader os med tømmermændene og oprydningen. Opbygning af varige samarbejdsrelationer mellem forskellige kultur- og vidensinstitutioner og erhvervsliv er et af midlerne.

Jeg ser FO-byen som en af de institutioner, der kan være med til at opbygge partnerskaber med det lokale forretnings- og erhvervsliv og øvrige institutioner i området. FO-byen skal være med til at tage ansvar for at kulturhovedstadsatsningen får varige effekter for Århus.

Århus har stor gavn af en folkeoplysnings-by i centrum. Derfor glæder jeg mig til at være med i bedømmelsesudvalget for udsmykningskonkurrencen.

Jeg håber vi får nogle spændende forslag at se. Forslag som signalerer, at FO-byen er et sted med fokus på livskvalitet, med vilje til at sprænge de vante rammer - et moderne forsamlingshus i centrum.

Marc Perera Christensen
Rådmand for Kultur og Borgerservice

I forbindelse med udskrivelse af de 2 konkurrencer, takkede de 2 rådmænd for de pågældende områder ja til at være en del af udvælgelsesudvalgene. Siden da, er der kommet nye rådmænd, disse har nu også sagt ja til at deltage.

Marc Perera i udsmykningskonkurrencen og Laura Hay, som i et senere nummer af Nicolai vil have et indlæg, i udvalget for den hængende have.

Æbleopskrift

Honningæbler med is

INGREDIENSER
4 store æbler
4 tsk. Honning

Ca ½ dl hvidvin eller dessertvin.

Æblerne vaskes, stilk og kernehus fjernes så forsigtigt, at der ikke bliver hul i den anden ende. Stilles i et smurt ovnfast fad. En tsk. Honning puttes ned i hullet, derefter hældes

vin over. Sættes i ovnen ved 200 grader 10-15 min. alt efter størrelse, til de er møre. Serveres med is.

FRIT OPLYSNINGSFORBUND

Fordi netværk handler om mennesker

HUSK! GENERALFORSAMLING I FO-ÅRHUS' AFTENSKOLEKLUB

torsdag den 4. marts 2010 kl. 16.00

i Folkeoplysningens Hus, Vester Allé 8, i Café Nicolai

Generalforsamlingen indledes af den erfarne globetrotter og fantastiske foredragsholder

Nikolaj Witte, med rejseforedraget:

La ruta Maya –en rejse gennem Mexico og Guatemala i maya folkets spor.

Vi rejser ind i de gamle mayaers land for at møde de mennesker der stadig kalder sig mayaer, og for hvem fortidens guder stadig lever. Der er gratis adgang, men

dørene lukkes når myndighederne ikke tillader flere i lokalet.

Forhåndstilmelding

Forhåndstilmelding hos FO-Århus på

www.fo-aarhus.dk eller på

87 46 45 50 (hold nr. 10-1176) eller medbring nedenstående tilmeldingsblanket.

På generalforsamlingen er man stemmeberettiget, hvis man har været tilmeldt

mindst ét arrangement eller kursus hos FO-Århus indenfor de seneste 5 år.

Generalforsamlingen afholdes efter foredraget ud fra følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Forslag til kurser, foredrag og aktiviteter til FO-Århus' kursusprogram.
3. Valg af 1 repræsentant til FO-Århus' bestyrelse, der sidder i et år ad gangen.
4. Eventuelt.

Tilmeldingskupon til selve generalforsamlingen.

Medbring denne kupon såfremt du ønsker at stemme på generalforsamlingen:

Navn: _____

Adresse: _____

Fødselsdato: _____

Jeg bekræfter med min underskrift at jeg har været tilmeldt mindst ét af FO-Århus' arrangementer indenfor de sidste 5 år.

Underskrift: _____

FRIT OPLYSNINGSFORBUND

Frederiksgade 78C • 8000 Århus C • Tlf.: 8746 4500 • www.fo-aarhus.dk